

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2020-09-23 Nr. 4R-1389-(1.14)

DĖL GALIMYBĖS PERDUOTI VALDYTI IR NAUDOTIS TEISMŲ PASTATUOSE ESANČIAS PATALPAS PROKURATŪRAI

Teisėjų taryboje ir Nacionalinėje teismų administracijoje (toliau – Administracija) gautas 2020 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros raštas Nr. 17.2.-3323 „Dėl patalpų teismų pastatuose perėmimo“, kuriame nurodoma, kad optimizuodama prokuratūros veiklos procesus Generalinė prokuratūra pertvarko teritorinių prokuratūrų tinklą ir siekdama racionaliai naudoti nekilnojamąjį turtą numato atsisakyti dalies valdomų patalpų. Generalinė prokuratūra prašo perduoti laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis 5 metų laikotarpiui po vieną darbo kabinetą:

- Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmuose, Tiesos g. 2, Raseiniuose;
- Marijampolės apylinkės teismo Šakių rūmuose, Bažnyčios g. 6, Šakiuose;
- Marijampolės apylinkės teismo Vilkaviškio rūmuose, Vilniaus g. 9, Vilkaviškyje.

Administracijoje taip pat buvo gautas Šiaulių apygardos prokuratūros 2020 m. rugpjūčio 19 d. raštas Nr. S5-1977 „Dėl patalpų suteikimo“, kuriuo prašoma informuoti, ar yra galimybė suteikti patalpas prokuratūrai Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmuose.

Sprendžiant dėl galimybės dalį teismų patalpų perduoti naudotis ir valdyti prokuratūrai, kompleksiskai turi būti įvertinami su tuo susiję aktualūs aspektai, be kita ko, teisinis reguliavimas, teismų infrastruktūra, galimas visuomenės vertinimas ir pan. Vykdydama Teisėjų tarybos pirmininko pavedimą, Administracija atliko analizę ir teikia Teisėjų tarybai svarstyti poziciją dėl galimybės perduoti valdyti ir naudotis teismų pastatuose esančias patalpas prokuratūrai ir (arba) kitoms institucijoms.

Dėl teisinio reguliavimo ir užsienio šalių praktikos įvertinimo

Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 128 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad pastatai ir kitas turtas, kuriuo naudojasi teismai, yra valstybės nuosavybė. Teismai šį turtą, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje nustatytus atvejus, valdo, naudoja ir juo disponuoja patikėjimo teise. Teismams perduotas turtas negali būti paimtas be Teisėjų tarybos sutikimo. Pagal to paties straipsnio 6 dalį atskirais atvejais teismai savo funkcijoms atlikti reikalingas patalpas gali nuomotis, valdyti valstybės nekilnojamąjį turtą ir juo naudotis panaudos pagrindais, taip pat apsirūpinti teismų funkcijoms atlikti reikalingu nekilnojamuoju turtu centralizuotą valstybės nekilnojamojo turto valdymą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

Pagrindinius teismų pastatų ir patalpų projektavimo ir įrengimo reikalavimus reglamentuoja Teisėjų tarybos 2015 m. sausio 30 d. nutarimu Nr. 13P-16-(7.1.2) patvirtintas Pavyzdinis pagrindinių teismų pastatų ir patalpų projektavimo ir įrengimo reikalavimų aprašas (toliau – Aprašas). Aprašo 97 punkte nustatyta, kad teismo pastato viešojoje erdvėje turi būti įrengiami proceso dalyvių pasitarimų kambariai, 98–103 punktuose apibrėžti jiems keliami reikalavimai.

Taigi, nei Teismų įstatyme, nei Apraše nėra nuostatų, kurios reglamentuotų teismo pastatuose esančių patalpų naudojimą kartu su kitomis institucijomis ar įstaigomis, ar įtvirtintų tiesioginį draudimą teismo patalpose įrengti kitų teisėsaugos institucijų, be kita ko, ir prokuratūros, darbo vietas. Šiame kontekste paminėtina, kad Europos teisingumo efektyvumo komisija (CEPEJ) yra patvirtinusi

LIETUVOS
TEISMAI

gaires dėl teismo patalpų organizavimo ir prieinamumo (*Guidelines on the organisation and accessibility of court premises*) (toliau – Gairės), kuriose aptariamas teismų pastatų įrengimas bei pritaikymas jų lankytojams, darbuotojams bei teisėjams, siekiant sudaryti pastariesiems tinkamas darbo sąlygas, taip pat saugumo užtikrinimo priemonės, teismo salių įrengimas bei pritaikymas proceso dalyviams, pastatų priežiūros išlaidų valdymas bei kiti klausimai. Gairėse nėra aptariama galimybė teismo pastate įrengti patalpas teisėsaugos institucijoms (šiuo atveju – prokuratūrai), tačiau nėra ir nuostatų, iš kurių būtų galima vertinti, kad toks teismo pastato pritaikymas nėra galimas. Gairių 111 punkte pažymima, kad teismo patalpose *teismo darbuotojai turėtų turėti savo atskirus praėjimus*, kuriais jie galėtų patekti į teismo sales, o prireikus, atsižvelgiant į skirtingas nacionalines tradicijas, teisėjams ir *prokurorams gali būti numatyti skirtingi įėjimai*, siekiant pažymėti aiškų šių dviejų profesionalų skirtumą. Būtina paminėti ir tai, kad minimame dokumente yra akcentuojamas efektyvus išteklių naudojimas pastato funkcijoms atlikti (elektra, patalpų apšildymas, vandens tiekimas, vėdinimo sistemos), siūlant diegti atitinkamas priežiūros priemones.

Administracija, siekdama visapusiškai įvertinti nagrinėjamą situaciją, kreipėsi į Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingas institucijas (kontaktinius asmenis), prašydama pasidalinti informacija, ar jų šalyje teismų pastatuose yra (gali būti) įrengiamos darbo vietos prokurorams. Apibendrinus gautus atsakymus, pažymėtina, kad, pavyzdžiui, Vengrijoje teismai ir prokuratūros dažniausiai įsikūrę tame pačiame pastate, taip pat ir Aukščiausiasis Teismas bei Generalinė prokuratūra. Paprastai šios viename pastate veikiančios institucijos yra atskirtos, pvz., veikia skirtinguose aukštuose. Iš esmės analogiška praktika yra ir Suomijoje, kur teismo ir prokuratūros gyvavimas bendrame pastate yra pakankamai įprastas. Teismo ir prokuratūros patalpos pastate yra griežtai atskirtos ir veikia atskiruose aukštuose arba turi atskirą įėjimo kontrolę. Tokiu būdu, teismo darbuotojai negali patekti į pastato dalį, kurioje veikia prokuratūra, ir atvirkščiai. Jei pastatas yra didelis, galima įrengti netgi atskirus įėjimus tiek į teismą, tiek į prokuratūrą. Problemų ar nepatogumų dėl teismo ir prokuratūros veikimo viename pastate nekyla ir Ispanijoje, kur teismuose prokurorams yra suteikiamos patalpos bei darbo vieta. Tai, kad daugumoje teismų veikia ir prokuratūros, įprasta ir Austrijoje. Tokia galimybė taip pat yra numatyta Belgijoje bei Kroatijoje. Paminėtina, kad Ispanijoje, Vengrijoje, Suomijoje, Austrijoje, Belgijoje, nėra teisės aktu, kurie tiesiogiai draustų ar atvirkščiai – įtvirtintų galimybę teismams bei prokuratūroms veikti viename pastate. Šių dviejų aptariamų institucijų veikimas viename pastate teisės aktu yra reguliuojamas Kroatijoje (*Courts' Rule Book*).

Apibendrinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ***teisinis reguliavimas nenustato tiesioginio draudimo, o užsienio šalių praktika patvirtina, kad teismai gali dalintis patalpomis su kitomis teisėsaugos institucijomis, be kita ko, prokuratūra, tačiau turi būti įvertinti tokie aspektai, kaip patalpų pritaikymas, galimybė jas atskirti, įrengti praėjimo kontrolės sistemą ir pan.***

Dėl analizuojamos situacijos įvertinimo teisėjų nepriklausomumo aspektu

Nors, kaip minėta, Teismų įstatymas nereglementuoja klausimų, susijusių su teismo pastatuose esančių patalpų dalijimusi su kitomis teisėsaugos institucijomis, manytina, kad nagrinėjamą klausimą svarbu įvertinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsnio antroje dalyje nustatyto teisėjo nepriklausomumo principo kontekste. Konstitucinis teisėjo nepriklausomumo principas yra įtvirtintas ir Teismų įstatymo 3 straipsnyje.

Konstitucinis Teismas 2001 m. vasario 12 d. nutarime konstatavo, kad asmens konstitucinė teisė, jog jo bylą išnagrinėtų nešališkas teismas, reiškia tai, kad asmens bylos negali nagrinėti teisėjas, dėl kurio nešališkumo gali kilti abejonių: teisėjas, nagrinėjantis bylą, turi būti neutralus; teismo nešališkumas, kaip ir teismo nepriklausomumas, yra esminė žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo garantija bei teisingo bylos išnagrinėjimo, pasitikėjimo teismu sąlyga. Taigi, *turi būti šalinamos prielaidos, galinčios sukelti abejonių dėl teisėjo ir teismo nešališkumo*.

Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje ne kartą pabrėžta, kad teisė į nešališką teismą turi būti nagrinėjama dviem aspektais – subjektyviuoju ir objektyviuoju. Subjektyvusis teismo ir teisėjo nešališkumas reiškia tai, kad nė vienas teisėjas neturi išankstinio nusistatymo ar nėra tendencingas. Pasisakydamas dėl objektyviųjų teismo ir teisėjo nešališkumo aspektų, Europos Žmogaus Teisių

Teismas yra pabrėžęs, kad turi būti nustatyta realių faktų, kurie kelia abejonių dėl teisėjų nešališkumo. Iš Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikos galima daryti išvadą, kad, sprendžiant teisės į nešališką teismą pažeidimo klausimą, svarbu netgi tai, *kaip susidariusi situacija ir esančios aplinkybės atrodo objektyviam stebėtojui*. Taip pat Europos Žmogaus Teisių Teismas yra konstatavęs, kad, sprendžiant, ar priežastis abejoti teismo nepriklausomumu ar nešališkumu yra pagrįsta, bylos šalies išreikšta abejonė yra svarbi, bet ne lemiamą (žr., pvz., 1989 m. gegužės 24 d. sprendimą byloje *Hauschildt v. Danija*, pareiškimo Nr. 154, 1998 m. gegužės 20 d. sprendimą byloje *Gautrin ir kt. v. Prancūzija*, pareiškimo Nr. 38/1997/822/1025–1028, 2005 m. rugsėjo 6 d. sprendimą byloje *Salov v. Ukraina*, pareiškimo Nr. 65518/01).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas teismo ir teisėjo nešališkumo principą, yra pažymėjęs, kad objektyvusis teisėjo nešališkumas yra *bet kokių prielaidų, keliančių abejonių dėl nešališkumo, nebuvimas* (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. lapkričio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-675/2007).

Bangaloro teisėjų elgesio principai, priimti teismų primininkų posėdyje Hagoje 2002 m. lapkričio 25–26 d. (toliau – Bangaloro principai), įtvirtina nepriklausomumo principą, kuris įpareigoja teisėją būti nepriklausomu nuo visuomenės ir atitinkamų teisėjo nagrinėjamos bylos šalių, ne tik neturėti ryšių su įstatymų vykdomąja ir leidžiamąja valdžia ir būti jų įtakojamu, bet ir protingo stebėtojo požiūriu būti nepriklausomu nuo šių valdžių. Bangaloro principai taip pat nustato teisėjo nešališkumo reikalavimą ir apibrėžia jį, kaip įpareigojantį teisėją savo elgesiu teisme ir už jo ribų išsaugoti ir sustiprinti visuomenės, teisės profesijos atstovų ir bylos šalių pasitikėjimą teisėjo ir teismų nešališkumu. Teisėjas turi elgtis taip, kad sumažintų atvejų, kai jį reikia nušalinti nuo bylos nagrinėjimo arba sprendimo priėmimo, skaičių. Teisingumo principas nustato pareigą teisėjui savo asmeniniuose santykiuose su teisininkais, nuolat dalyvaujančiais šio teisėjo teismo procesuose, vengti situacijų, kurios galėtų sukelti įtarimą dėl palankumo arba šališkumo. Pastarosios nuostatos Bangaloro principų komentare (*Commentary on The Bangalore Principles of Judicial Conduct*) aiškinamos, kaip nurodančios teisėjui būti atsargiam, kad bet kuriame teisme, kuriame jis dirba, išvengtų pernelyg artimų santykių su dažnai besibylinėjančiomis šalimis (pvz., savivaldybės pareigūnais, valdžios, policijos, prokuratūros atstovais, visuomeninės gynėjais), jei tokie santykiai pagrįstai galėtų sukurti šališkumo ar tikėtino vėlesnio nušalinimo poreikį.

Apibendrinus tai, kas išdėstyta, manytina, kad galimybė teismo patalpas dalintis su prokuratūra, darbo vietų suteikimas prokurorams, objektyviuoju aspektu galėtų sukelti visuomenės ir bylos dalyvių abejonių dėl teismo nepriklausomumo ir nešališkumo nagrinėjant bylas. Teismams dirbant tose pačiose patalpose su kitomis teisėsaugos institucijomis, gali smukti visuomenės pasitikėjimas teismais ir teisine sistema, taip pat dėl tokių aplinkybių gali išaugti prašymų dėl teisėjų nušalinimo skaičius. Atkreiptinas dėmesys, kad praktikoje yra buvę atvejų, kai asmeniui kilo abejonių dėl teisėjo nešališkumo tuo aspektu, kad teismo patalpos buvo įrengtos policijos komisariato patalpose (Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2015 m. kovo 9 d. sprendimas Nr. 18 P-3). Taigi, sprendžiant dėl galimybės suteikti teismo pastate patalpas kitoms teisėsaugos institucijoms, be kita ko, prokuratūrai, turi būti įvertinama, ar toks sprendimas nesulauks neigiamo visuomenės, o ypač teismo procese dalyvaujančių asmenų, požiūrio ir nesukurs prielaidų vertinti teismą kaip šališką ir, įvertinus šias aplinkybes, jei įmanoma, imtis atitinkamų priemonių tokioms prielaidoms pašalinti (pvz., atskirti suteikiamas patalpas nuo teismo).

Dėl kitų aktualių nagrinėjamai situacijai aplinkybių

Atkreiptinas dėmesys, kad Teisėjų tarybos 2019 m. kovo 29 d. protokoliniu nutarimu buvo sudaryta darbo grupė įvertinti galimo apylinkių teismų optimizavimo perspektyvas, prireikus parengti įgyvendinimo priemonių plano projektą, teisės aktų pakeitimo projektus (toliau – Darbo grupė). Šios Darbo grupės parengtoje Išvadoje dėl tolesnio apylinkių teismų optimizavimo galimybių (toliau – Išvada), atsižvelgiant į suinteresuotos visuomenės dalies – savivaldybių gyventojų interesus, analizuotos kiekvieno teismo galimybės naikinamų rūmų savivaldybėse įkurti teismui teikiamų dokumentų priėmimo skyrių („langelių“) bei organizuoti išvažiuojamuosius teismo posėdžius tam tikslui skirtose patalpose. Išvadoje pažymėta, kad buvo ieškoma galimybių kooperotis ir naudotis

bendromis patalpomis su kitomis valstybės institucijomis (pvz., prokuratūros, policijos įstaigomis) arba įrengti dokumentų priėmimo vietą bei organizuoti posėdžius valstybės (savivaldybių) institucijai priklausančiose patalpose. Išvadoje konstatuota, kad toks institucijų bendradarbiavimas užtikrintų ne tik efektyvesnį, bet ir racionalesnį valstybės (savivaldybės) turimų patalpų valdymą tuo atveju, jei poreikis pačiai institucijai naudotis patalpomis nėra itin didelis. Kai kurių apylinkių teismų pirmininkai pateikė duomenis, kad, panaikinus teismo rūmus, teismas tarpinstitucinio bendradarbiavimo pagrindais turėtų galimybę naudotis prokuratūros bei policijos komisariato patalpomis.

Taip pat svarbu paminėti, kad 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė direktyvą, kurios tikslas – užtikrinti, kad nusikaltimų aukos gautų tinkamą informaciją, paramą ir apsaugą ir galėtų dalyvauti baudžiamajame procese. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 186 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kad nepilnamečių liudytojų ar nepilnamečių nukentėjusiųjų apklausas ikiteisminio tyrimo teisėjai vykdytų nepilnamečių apklausoms pritaikytose patalpose. Teisėjų taryba, atsižvelgdama į aptartas teisės aktų nuostatas, Saugumo teismuose politikos apraše, patvirtintame Teisėjų tarybos 2019 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. 13P-89-(7.1.2) „Dėl saugumo teismuose politikos aprašo patvirtinimo“, įtvirtino reikalavimus naujai statomuose (rekonstruojamuose) teismų pastatuose teisės aktų nustatyta tvarka įrengti specialias patalpas, skirtas asmenims, baudžiamajame procese pripažintiems nukentėjusiais ir liudytojais, kuriuos reikia apsaugoti nuo neigiamo kitų proceso dalyvių poveikio, laukiant teismo posėdžio (atskiri teismų laukiamieji). Taigi, kiekviename teisme/teismo rūmuose turėtų būti įrengtos specialios patalpos, kad būtų sudarytos sąlygos apsaugoti pažeidžiamiausių proceso dalyvių interesus bei užtikrinti jų emocinį saugumą.

Atkreiptinas dėmesys ir į Aprašo 85 punkto nuostatas, pagal kurias viena posėdžių salė apylinkių teismuose turi būti skiriama ne daugiau kaip 2 teisėjams, apygardų ir apygardų administraciniuose teismuose – ne daugiau kaip 3 teisėjams, Lietuvos apeliaciniame, Lietuvos vyriausiajame administraciniame ir Lietuvos Aukščiausiajame teismuose – ne daugiau kaip 6 teisėjams.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, atlikusi valstybinį auditą, 2020 m. birželio 22 d. ataskaitoje Nr. VAE-5 „Teismų sistema“ konstatavo, kad ne visi teismai turi įrengtas patalpas liudytojams ir (ar) nukentėjusiesiems, o nepilnamečių apklausoms pritaikytų patalpų neturi 12 iš 49 apylinkės teismo rūmų bei 2 iš 5 apygardos teismų. Neturint tokių patalpų, teismams sudėtingiau užtikrinti tinkamą minėtų proceso dalyvių apsaugą. Audito metu taip pat nustatyta, kad ne visuose apylinkės ir apygardos teismuose įrengtų posėdžių salių skaičius atitinka Teisėjų tarybos patvirtintus reikalavimus. Atlikus auditą pateiktos rekomendacijos, kad, siekiant sudaryti reikiamas sąlygas pažeidžiamiausių proceso dalyvių saugumui užtikrinti ir teismo posėdžiams organizuoti, turi būti įvertintas teismams ir jų rūmams reikalingų patalpų poreikis ir priimti sprendimai dėl jų valdomo turto, užtikrinant, kad būtų įrengtos patalpos, būtinos pažeidžiamiausių proceso dalyvių saugumui užtikrinti, ir teismo posėdžių salės, būtinos žodinio proceso byloms nagrinėti.

Apibendrinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad teismams patiems dažnu atveju trūksta patalpų, kad būtų užtikrintas teisės aktų reikalavimų laikymasis. Dėl šios priežasties, kiekvienu atveju sprendžiant dėl galimybės suteikti kitai institucijai teismo patalpas, reikalingas individualus situacijos, esamos infrastruktūros pakankamumo ir kitų susijusių aspektų įvertinimas. Pirmiausiai turėtų būti paisoma teisėjų, teismo darbuotojų tinkamų darbo sąlygų užtikrinimo bei pažeidžiamų proceso dalyvių teisių ir teisėtų interesų apsaugos garantavimo. Tačiau analizuojamoje situacijoje taip pat svarbu atsižvelgti ir į ateityje galinčius iškilti teismų poreikius dėl galimybės vykdyti veiklą tose pačiose patalpose su kitomis institucijomis.

Dėl galimybės tenkinti Generalinės prokuratūros rašte išreikštą poreikį

Atkreiptinas dėmesys, kad Teisėjų taryba 2017 m. balandžio 28 d. nutarimu nustatė, jog klausimai, susiję su teismų patikėjimo teise valdomo valstybės turto perdavimu tretiesiems asmenims: 1) valdyti, naudotis ar disponuoti patikėjimo teise, teikiami spręsti Teisėjų tarybai, prieš tai

apsvarsčius Teisėjų tarybos Biudžeto ir investicijų komitete; 2) panaudos ar nuomos pagrindais, sprendžiami pačių teismų, apie ketinamus sudaryti sandorius informavus Teisėjų tarybos Biudžeto ir investicijų komitetą.

Atsižvelgus į tai, kad Generalinė prokuratūra raštu prašo perduoti patalpas panaudai (laikinei neatlygintinai valdyti ir naudotis), manytina, kad ši klausimą, atsižvelgus į minėtą Teisėjų tarybos protokolinį nutarimą, **turėtų spręsti teismų**, kurių patalpas prašoma perduoti, **pirminkinai**, informuodami Teisėjų tarybos Biudžeto ir investicijų komitetą.

Pažymėtina, kad vertinant, ar yra objektyvių galimybių tenkinti Generalinės prokuratūros prašymą, atkreiptinas dėmesys į šiuos su teismų infrastruktūra susijusius aspektus:

- Marijampolės apylinkės teismo Šakių rūmų pastate yra pakankamai daug patalpų, todėl laisvo kabineto suradimas ir perdavimas prokuratūrai nebūtų problematiškas. Be to, šių teismo rūmų pastate prokuratūra veikė ir anksčiau. Administracijos turimomis žiniomis patalpos prokuratūrai galėtų būti skirtos 3 aukšte, todėl pateikimas į jas būtų per bendrąsias teismo patalpas (atsiėmimo nėra galimybės įrengti). Teismo rūmuose nėra nepilnamečių, liudytojų ir mediacijos patalpų, teismo teigimu, dėl to, kad tokioms patalpoms nėra didelio poreikio.

- Marijampolės apylinkės teismo Vilkaviškio rūmuose laisvų patalpų nėra, todėl, norint suteikti patalpas prokuratūrai, tektų perkelti teismo darbuotojus į kitus kabinetus (taip vienam darbuotojui tektų mažesnis darbo kabineto plotas). Prokurorams kabinetas galėtų būti skiriamas šalia kitų teismo darbuotojų (ne teisėjų) kabinetų, tačiau atsiėmimo padaryti nėra galimybių. Teismo rūmuose šiuo metu yra nepilnamečių kambarys, tačiau nėra patalpų liudytojams, advokatams ir mediacijos kambario, nes visos pastate esančios patalpos naudojamos kitoms teismo reikmėms.

- Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmuose laisvų patalpų nėra, todėl taip pat, kaip ir Vilkaviškio rūmuose, reiktų perkelti teismo darbuotojus į kitus kabinetus (tektų išskirti ne mažiau kaip 2 darbuotojus, taip vienam darbuotojui tektų mažesnis darbo kabineto plotas). Teismo pateiktais duomenimis, patalpose būtų galima padaryti atskirą įėjimą iš lauko, tačiau tualetu prokurorai naudotųsi teismo tarnybinėse patalpose kartus su teismo darbuotojais ir teisėjais arba viešojoje zonoje (reiktų eiti per lauką). Teismo rūmuose šiuo metu yra nepilnamečių kambarys, tačiau nėra patalpų liudytojams, atsiėmimo advokatų kambario ir mediacijos patalpos, nes visos pastate esančios patalpos naudojamos kitoms teismo reikmėms.

Šiame kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys į Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 58 straipsnio 2 dalies nuostatas, pagal kurias prokuratūra turi teisę nuomotis patalpas ir naudoti Vyriausybės nustatyta tvarka jai perduotas tarnybines gyvenamąsias patalpas. Nagrinėjamoje situacijoje, kaip minėta, Generalinė prokuratūra prašo suteikti patalpas panaudos teise, taigi, gali būti keliamos abejonės dėl teisinio tokio prašymo pagrindo.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, sprendžiant dėl galimybės tenkinti Generalinės prokuratūros rašte išdėstytą prašymą, dėl kurio teisinio pagrindo gali būti keliamos abejonės, konkrečių patalpų nurodytuose teismų rūmuose suteikimas būtų neįmanomas arba itin problematiškas (pablogintų darbo sąlygas teismų darbuotojams, neleistų ateityje įrengti teismams trūkstamas patalpas (mediacijos kambarius, liudytojų ir nukentėjusiųjų laukiamuosius ir pan.), nėra galimas teismo ir prokurorų naudojamų patalpų atskyrimas ir pan.).

Išvados ir siūlymai

Apibendrinus teisinį reguliavimą ir užsienio šalių praktiką, manytina, kad tam tikrais atvejais ir esant atitinkamoms sąlygoms teismo pastate esančios nenaudojamos (ar mažai naudojamos) teismų patalpos galėtų būti suteiktos prokuratūrai, imantis priemonių, kurios pašalintų bet kokias prielaidas vertinti tokį patalpų naudojimą kaip teismo (teisėjų) šališkumo galimybę, t. y. užtikrinant atskirą patekimą į šias patalpas ar maksimaliai įmanomą patalpų atskirumą. Tai neprieštarautų teisės aktų reikalavimams ir Gairėse numatytioms rekomendacijoms bei, tam tikrais atvejais, užtikrintų racionalų turto valdymą. Tačiau kiekvienu atveju turi būti įvertinti ir tokie svarbūs susiję aspektai, kaip galimybė laisvas teismo patalpas pirmiausia pritaikyti teismo poreikiams įrengiant posėdžių sales, nukentėjusiųjų/liudytojų, nepilnamečių apklausos, mediacijos kambarius ir pan. Taip pat prioritetą

neabejotinai turi būti teikiamas teisme dirbančių teisėjų ir teismo personalo tinkamų darbo sąlygų užtikrinimui.

Administracija, atsižvelgusi į tai, kas išdėstyta, teikia svarstyti *Teisėjų tarybai* atliktą situacijos analizę ir prašo spręsti dėl šių klausimų:

I. Dėl galimybės suteikti teismo patalpas kitoms teisėsaugos institucijoms, be kita ko, prokuratūrai:

1) ar pritartina pozicijai, kad nepriklausomai nuo individualios situacijos ir objektyvių aplinkybių bendras teismo ir prokuratūros patalpų naudojimas pažeistų teisėjo nepriklausomumo principą, todėl jokiais atvejais teismo pastate negali būti suteikiamos patalpos teisėsaugos institucijoms, be kita ko, prokuratūrai;

2) ar pritartina pozicijai, kad galimybė suteikti kitoms teisėsaugos institucijoms, be kita ko, prokuratūrai, patalpas Teisėjų tarybos arba teismų pirmininkų (priklausomai nuo to, kokia teise perduodamas turtas) turėtų būti sprendžiama kiekvienu atveju individualiai, įvertinus teismo galimybes, poreikius, darbuotojų ir pažeidžiamų asmenų interesus bei galimo teisėjų ir teismo nepriklausomumo pažeidimo aspektus ir kitas objektyvias aplinkybes;

3) ar pritartina pozicijai, kad tarpinstitucinio bendradarbiavimo pagrindais, užtikrinant racionalų turto valdymą ir valstybės finansinių išteklių sutaupymą, teismai turėtų rasti galimybes ir suteikti kitoms teisėsaugos institucijoms, be kita ko, prokuratūrai, patalpas teismų pastatuose.

II. Nusprendus, kad teismo patalpos gali būti suteikiamos kitoms institucijoms (balsavus už 2 ar 3 siūlymą), dėl 2020 m. rugsėjo 9 d. Generalinės prokuratūros rašte Nr. 17.2.-3323 „Dėl patalpų teismų pastatuose perėmimo“ išdėstyto prašymo suteikti patalpas Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmuose ir Marijampolės apylinkės teismo Šakių bei Vilkaviškio rūmuose nagrinėjimo ir galimybės jį tenkinti.

PRIDEDAMA:

1. Generalinės prokuratūros raštas Nr. 17.2.-3323 „Dėl patalpų teismų pastatuose perėmimo“, 2 lapai;

2. Šiaulių apygardos prokuratūros 2020 m. rugpjūčio 19 d. raštas Nr. S5-1977 „Dėl patalpų suteikimo“, 1 lapas;

3. Protokolinių nutarimų projektai, 3 lapai.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

Biudžetinė įstaiga, Rinktinės g. 5A, LT-01515 Vilnius, tel. (8 5) 266 2304, faks. (8 5) 266 2317,
el. p. generaline.prokuratura@prokuraturos.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288603320

Nacionalinei teismų administracijai
Teisėjų tarybos pirmininkui A. Valantinui
L. Sapiegos g. 15
10312 Vilnius
info@teismai.lt

2020-09- Nr. 17.2.-

DĖL PATALPŲ TEISMŲ PASTATUOSE PERĖMIMO

Optimizuodama prokuratūros veiklos procesus Generalinė prokuratūra pertvarko teritorinių prokuratūrų tinklą ir siekdama racionaliai naudoti nekilnojamąjį turtą numato atsisakyti valdomų patalpų Raseiniuose ir pastato Vilkaviškyje, perduodant šį nekilnojamąjį turtą VI Turto bankui, bei atsisakyti patalpų Šakiuose, nutraukiant panaudos sutartį.

Atsižvelgdami į tai, kad prokuratūrai išlieka poreikis nurodytuose miestuose turėti po vieną darbo kabinetą (~12-20 kv. m), prašome perduoti laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis 5 (penkerių) metų laikotarpiui po vieną darbo kabinetą:

- 1) Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmuose Tiesos g. 2, Raseiniuose;
- 2) Marijampolės apylinkės teismo Šakių rūmuose Bažnyčios g. 6, Šakiuose;
- 3) Marijampolės apylinkės teismo Vilkaviškio rūmuose Vilniaus g. 9, Vilkaviškyje.

Prašomo perduoti valstybės turto naudojimo paskirtis atitinka prokuratūros veiklos sritis ir tikslus, nurodytus Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatyme. Prokuratūra yra valstybės institucija, atliekanti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Prokuratūros įstatyme ar kituose įstatymuose nustatytas funkcijas (steigimo dokumentų neteikiame).

Prašomu suteikti administraciniu nekilnojamuoju turtu skirtingu metu naudosis nuo 1 iki 3 darbuotojų. Generalinė prokuratūra įsipareigoja panaudos sutartyje numatytomis sąlygomis panaudoti savo lėšas kabinetų einamajam remontui, kito materialiojo turto remontui atlikti.

Taip pat prašome valstybės turto panaudos sutartyje numatyti galimybę sutartį nutraukti prieš terminą.

Šiuo metu Generalinė prokuratūra turto patikėjimo teise valdo patalpas Raseiniuose ir pastatą Vilkaviškyje, panaudos pagrindais valdo patalpas Šakiuose. Dėl šių patalpų ir pastatų pradėtos perdavimo ir grąžinimo procedūros.

Nurodytas patalpas ketinama perduoti iki 2020 m. rugsėjo 30 d. Jas perdavus, visos sutartys bus nutrauktos.

Prokuratūros kanclerė

Jūratė Pavilionienė

Gintaras Čekauskas, tel. (8 5) 250 0927, el. p. gintaras.cekauskas@prokuraturos.lt

Originalas nebus siunčiamas

ŠIAULIŲ APYGARDOS PROKURATŪRA

Nacionalinės teismų administracijos direktorei
Natalijai Kaminskienei
el. p. info@teismai.lt

2020-08-19 Nr. S5-1944

DĖL PATALPŲ SUTEIKIMO

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2019-11-08 įsakymu Nr. I-303 „Dėl darbo grupės prokuratūros veiklos procesų optimizavimo galimybės įvertinti sudarymo“ buvo sudaryta darbo grupė, kuriai buvo pavesta išanalizuoti prokuratūros veiklos procesų optimizavimo galimybes, siekiant prokuratūros veiklos valdymo efektyvumo, tolygaus darbo krūvio užtikrinimo, racionalaus turimų žmogiškųjų, finansinių išteklių valdymo bei vidaus administravimo pagerinimo.

2020-06-01 darbo grupės išvadoje Nr. 17.9.-6434 Lietuvos Respublikos generaliniam prokurorui pasiūlyta nuo 2020-10-01 atsisakyti kai kurių nuo centrinių prokuratūros padalinių nutolusiose vietovėse esančių prokurorų ir prokuratūros personalo tarnybos (darbo) vietų bei prokuratūros kaip infrastruktūros patalpų. Šiaulių apygardos prokuratūros Šiaulių apylinkės prokuratūroje siūlyta atsisakyti kai kurių prokurorų tarnybos vietų tarp kurių ir Raseiniuose, o prokurorų tarnybos vietą nustatyti Kelmėje.

Darbo grupė įvertino, kad prokurorų atliekamų funkcijų poreikis toje vietovėje, kurioje planuojama atsisakyti prokurorų tarnybos vietų ir prokuratūros kaip infrastruktūros pastato, išlieka, nes jose yra veikiantys teismo rūmai (t. y. šiuo atveju atsisakius prokurorų tarnybos vietos Raseiniuose prokurorų atliekamų funkcijų poreikis lieka, nes šioje teritorijoje veikia Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmai). Todėl, siekiant užtikrinti racionalų, efektyvų darbo laiko naudojimą ir tai, kad dėl siūlomo prokuratūros darbo organizacinio pertvarkymo nenukentėtų nei proceso dalyvių interesai, nei prokurorų darbo kokybė, nei jų darbo sąlygos, pasiūlyta įrengti bent po vieną laikiną kabinetą tose vietovėse, kuriose planuojama atsisakyti prokuratūros darbo (tarnybos) vietų. Šiuose kabinetuose esant poreikiui prokurorai turėtų galimybes pasirengti teisminiam nagrinėjimui ar atlikti kitus proceso veiksmus.

2020-06-09 Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras šiai darbo grupės išvadai pritarė. Įvertinę aukščiau išdėstytas aplinkybes, prašome, **esant galimybei, kuo skubiau** Šiaulių apygardos prokuratūrą informuoti, ar yra galimybė prokuratūrai suteikti laikinam naudojimuisi patalpas, esančias Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmuose. Jeigu taip, kiek tokių patalpų prokuratūrai būtų galima suteikti.

Vyriausiojo prokuroro pavaduotoja

 Alfreda Sabaliauskienė

Jolanta Virbalienė, tel. (8 41) 598 336

Biudžetinė įstaiga, Rinktinės g. 5A, LT-01515 Vilnius.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288603320.
Apygardos prokuratūros duomenys: biudžetinės įstaigos filialas, Dvaro g. 90, LT-76240 Šiauliai, filialo kodas 291884920,
tel. (8 41) 598 355, faks. (8 41) 598 314, el. p. siauliai@prokuraturos.lt

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2020 m. d.

Vilnius

Teisėjų taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu, **n u t a r i a:**

1. Pritarti, kad nepriklausomai nuo individualios situacijos ir objektyvių aplinkybių bendras teismo ir prokuratūros patalpų naudojimas pažeistų teisėjo nepriklausomumo principą, todėl jokiais atvejais teismo pastate negali būti suteikiamos patalpos teisėsaugos institucijoms, be kita ko, prokuratūrai.

2. Pavesti Nacionalinei teismų administracijai parengti atsakymą į 2020 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros raštą Nr. 17.2.-3323 „Dėl patalpų teismų pastatuose perėmimo“.

Pirmininkas

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2020 m. d.

Vilnius

Teisėjų taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu, **n u t a r i a:**

1. Pritarti, kad galimybė suteikti kitoms teisėsaugos institucijoms, be kita ko, prokuratūrai, patalpas Teisėjų tarybos arba teismų pirmininkų (priklausomai nuo to, kokia teise perduodamas turtas) turėtų būti sprendžiama kiekvienu atveju individualiai, įvertinus teismo galimybes, poreikius, darbuotojų ir pažeidžiamų asmenų interesus bei galimo teisėjų ir teismo nepriklausomumo pažeidimo aspektus ir kitas objektyvias aplinkybes.

2. Pavesti Nacionalinei teismų administracijai parengti atsakymą į 2020 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros raštą Nr. 17.2.-3323 „Dėl patalpų teismų pastatuose perėmimo“.

Pirmininkas

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2020 m. d.

Vilnius

Teisėjų taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu, **n u t a r i a:**

1. Pritarti, kad tarpinstitucinio bendradarbiavimo pagrindais, užtikrinant racionalų turto valdymą ir valstybės finansinių išteklių sutaupymą, teismai turėtų rasti galimybes ir suteikti kitoms teisėsaugos institucijoms, be kita ko, prokuratūrai, patalpas teismų pastatuose.

2. Pavesti Nacionalinei teismų administracijai parengti atsakymą į 2020 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros raštą Nr. 17.2.-3323 „Dėl patalpų teismų pastatuose perėmimo“.

Pirmininkas